

Т. Д. Ганцюк

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування
Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

ЕЛЕМЕНТНИЙ СКЛАД КОМПЛЕКСНОГО МЕХАНІЗМУ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті визначено основні складові елементи комплексного механізму державного управління. Обґрунтовано доцільність виділення серед складових комплексного механізму державного управління організаційно-кадрового механізму здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади. На основі проведеного дослідження розроблено концептуальну модель формування організаційно-кадрового механізму здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління

Ключові слова: механізм управління, державне управління, механізм державного управління, інформаційно-аналітичне забезпечення, організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення.

Постановка проблеми. Інтенсивні державотворчі процеси в Україні потребують ефективного функціонування органів державної влади, зокрема і на рівні місцевих органів державного управління. Ефективність роботи органів державного управління, у свою чергу, залежить від ефективного механізму державного управління. Крім того, сучасний етап розвитку України розглядається як перехідний від індустріального до інформаційного, тож провідне місце серед усіх, необхідних для ефективного функціонування системи державного управління, механізмів займають механізми, які уможливають здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади, що свідчить про актуальність обраної теми дослідження та підтверджує необхідність розробки методичних та практичних рекомендацій щодо удосконалення системи реалізації організаційно-кадрового механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій та виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Значний вклад у дослідження механізмів державного управління здійснили такі науковці як Ю. Древаль, О. Коротич, А. Ліпенцев, Н. Мирна, О. Федорчак тощо. Питання формування інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління досліджувалися Т. Батарщук, О. Карпенко, Р. Коваль та

інші. Проте, незважаючи на значний науковий доробок у дослідженні механізмів державного управління, окремі аспекти формування елементного складу таких механізмів потребують більш глибокого вивчення.

Формулювання цілей статті. Головною метою дослідження є обґрунтування та розроблення узагальненої схеми організаційно-кадрового механізму здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади як складового елементу комплексного механізму державного управління. Для досягнення зазначеної мети було визначено такі завдання: визначити основні складові елементи комплексного механізму державного управління, обґрунтувати доцільність виділення серед складових комплексного механізму державного управління організаційно-кадрового механізму здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади та розробити концептуальну схему формування такого механізму.

Викладення основного матеріалу. Враховуючи той факт, що термін «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади» інтегрує в собі різні галузі наукового знання, вважаємо за необхідне з'ясувати суть даного терміну. Із цією метою під час проведення дослідження нами було поділено терміни, які утворю-

ють дане поняття і детермінують його сутність, на дві групи: базові і похідні. До групи базових понять дослідження належать: «механізм», «механізм управління», «механізм державного управління», в той час як до групи похідних термінів, які формуються на основі базових, можна віднести «механізми інформаційно-аналітичного забезпечення», «механізми інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління», «організаційний механізм державного управління», «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління», «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади», «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів державної влади».

У попередніх дослідженнях [1; 2] нами було розглянуто один із базових термінів дослідження – «механізм державного управління» та на основі аналізу праць вчених розкрито його суть та специфіку. У контексті даного дослідження пропонуємо розуміти механізми державного управління як систему органів виконавчої влади, способів, методів, засобів, важелів та інструментів, через які вони, на основі відповідного ресурсного забезпечення, здійснюють вплив на об'єкти управління з метою забезпечення виконання функцій й досягнення поставлених завдань та цілей управління.

Якщо при визначенні механізмів державного управління ми керуємося системним підходом, то доцільно визначити елементний склад системи комплексного механізму державного управління. Так, Р. Рудницька пропонує до основних елементів механізму державного управління віднести методи, важелі, інструменти, політику, правове, нормативне та інформаційне забезпечення [3].

Л. Мельничук на основі аналізу дефініцій механізму державного управління в інтерпретації вітчизняних дослідників описує елементний склад комплексного механізму державного управління, до якого відносить такі складові частини:

- цілі та завдання управління;
- фактори управління, тобто ті властивості та елементи об'єкту, його зв'язки з оточуючим середовищем, на які суб'єктами управління здійснюється вплив в інтересах досягнення поставлених цілей;
- методи впливу на ці фактори;

– ресурси управління, при використанні яких реалізується вибраний метод управління й забезпечується досягнення поставлених цілей [4, с. 100].

Ми ж вважаємо за доцільне розділити елементи механізму державного управління на чотири логічні підсистеми:

- система органів виконавчої влади;
- цілі, функції, фактори, завдання, соціальні та правові норми здійснення управління;
- способи, методи, засоби, важелі та інструменти управлінського впливу суб'єктів на об'єкти управління;
- ресурсне забезпечення управлінського процесу, до якого віднесемо нормативно-правове, інформаційне, науково-методичне, кадрове, матеріально-технічне та фінансове.

Склад елементів комплексного механізму державного управління зображено схемою на рисунку 1.

Конкретний механізм державного управління, як зазначає О. Федорчак [5], у залежності від специфіки сфери управління та від проблеми, яка потребує вирішення шляхом його застосування, буде мати свою назву, і може бути складним (комплексним) і включати в себе декілька самостійних механізмів. Такий комплексний механізм державного управління повинен бути сконструйованим як відносно самостійна система і мусить повною мірою відображати взаємодію різноманітних елементів управління. Саме тому доцільним є визначення складових комплексного механізму державного управління та їх суть. Раніше нами було здійснено спробу виділити основні складові елементи такого комплексного механізму [1], а зараз пропонуємо зупинимось детальніше на механізмах державного управління, які гарантують здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів державної влади.

Так, дослідниця Т. Барташук визначає механізми інформаційного забезпечення як процеси, що направлені на вирішення проблеми накопичення, обробки, аналізу та розповсюдження інформації і передбачають розвиток інформатизації та створення відповідного інформаційно-технологічного інструментарію (інформаційної інфраструктури, електронно-інформаційних мереж, інформаційних технологій), а також розвиток інформаційних ресурсів та ринку інформаційних послуг [6, с. 156].

А науковець О. Карпенко на основі аналізу споріднених понять, таких як «механізми дер-

жави», «механізми управління», «механізми державного управління», трактує механізми інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління як сукупність методів і засобів практичного здійснення процесів інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та місцевого самоврядування [7, с. 61].

Проте здійснення ефективного інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади можливе лише за умови врахування людського фактору та, як зазначає Р. Коваль, формування на його основі такої моделі спеціаліста (в нашому випадку – державного службовця), який би за своїм фахом міг бути спроможний опанувати методи та моделі, які дозволяють приймати науково обґрунтовані, зважені управлінські рішення [8, с. 29]. З метою пристосування органів державної влади до сучасних умов існування в епоху інформаційного суспільства доцільними є розроблення та впровадження нових вимог до професіоналізму кадрів, залучених до інформаційно-аналітичного забезпечення, адже, як зазначає російський науковець О. Сурін, державне управління в сучасних умовах є дуже складною спеціалізованою та високотехнологічною системою, яка потре-

бує кадрів, здатних працювати на сучасному рівні і за допомогою сучасних інструментів [9].

Деякі дослідники [10] вказують на кадрове забезпечення як на компонент організаційної складової комплексного механізму державного управління. Вважаємо за доцільне поєднання кадрового та організаційного елементів комплексного механізму державного управління в єдиний організаційно-кадровий механізм державного управління. Таким чином, пропонуємо серед складових комплексного механізму державного управління виділити організаційно-кадровий механізм загалом та організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності органів державної влади зокрема.

Концептуальну модель формування організаційно-кадрового механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади представлено на рисунку 2.

Зі схеми видно, що термін «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади» є синтезом основних системоутворюючих понять, серед яких «інформаційно-аналітичне забезпечення», «механізм державного управління»,

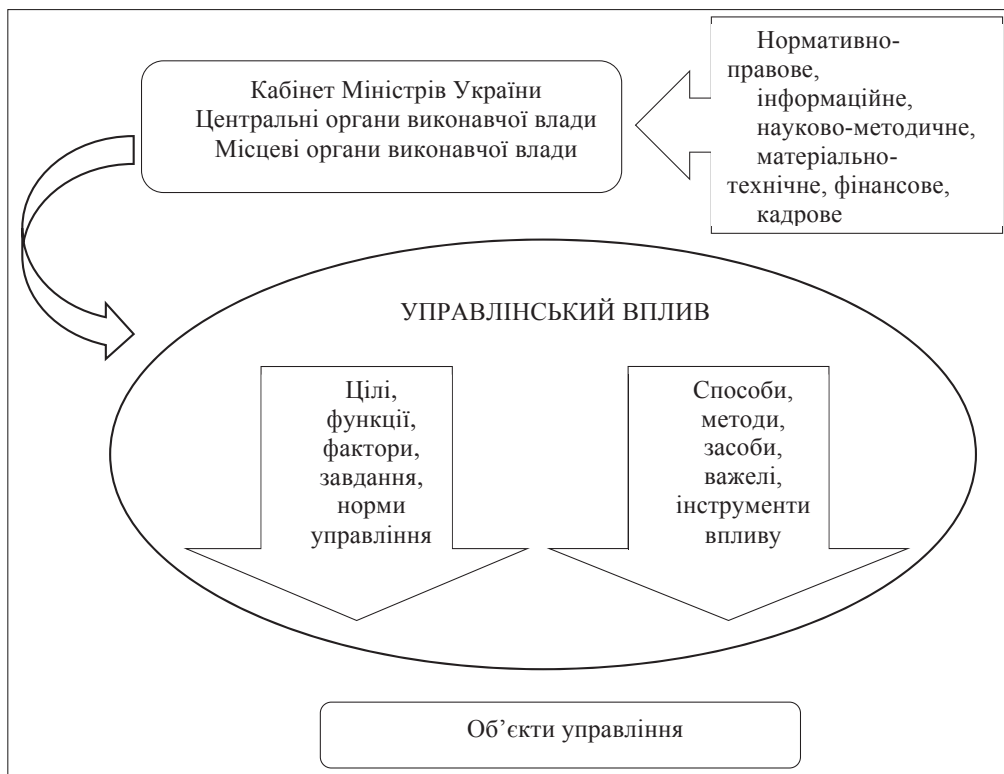

Рис. 1. Елементний склад механізму державного управління

«організаційно-кадровий механізм державного управління» та «механізми інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління». Тож взявши до уваги визначення та характерні особливості кожної із зазначених складових, безпосередньо термін «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади», на нашу думку, слід трактувати як систему заходів, засобів, методів, важелів, стимулів, через які органи державної влади здійснюють відповідне кадрове забезпечення функціонування інформаційно-аналітичних підрозділів органів державної влади для реалізації процесів створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації з метою створення інформаційної основи підготовки, прийняття, реалізації та контролю за виконанням державно-управлінського рішення.

Таким чином, бачимо, що підвищення рівня ефективності системи державного управління неможливе без зміни підходів до його інформаційно-аналітичного забезпечення, яке передбачає, насамперед, посилення його кадрового аспекту. Кадрове забезпечення, яке доцільно розглядати в контексті кадрової політики, є видом діяльності, що передбачає систематичне вжиття низки відповідних заходів з дотриманням певної впорядкованості – циклу взаємопов'язаних між собою дій [11, с. 146]. Виходячи з даної думки, пропонуємо визначити засоби реалізації організаційно-кадрового механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади, до яких віднесемо:

– нормативне регулювання підготовки та професійної діяльності інформаційних аналітиків, а саме, розроблення та удосконалення відповідних стандартів (освітньо-професійних програм, освіт-

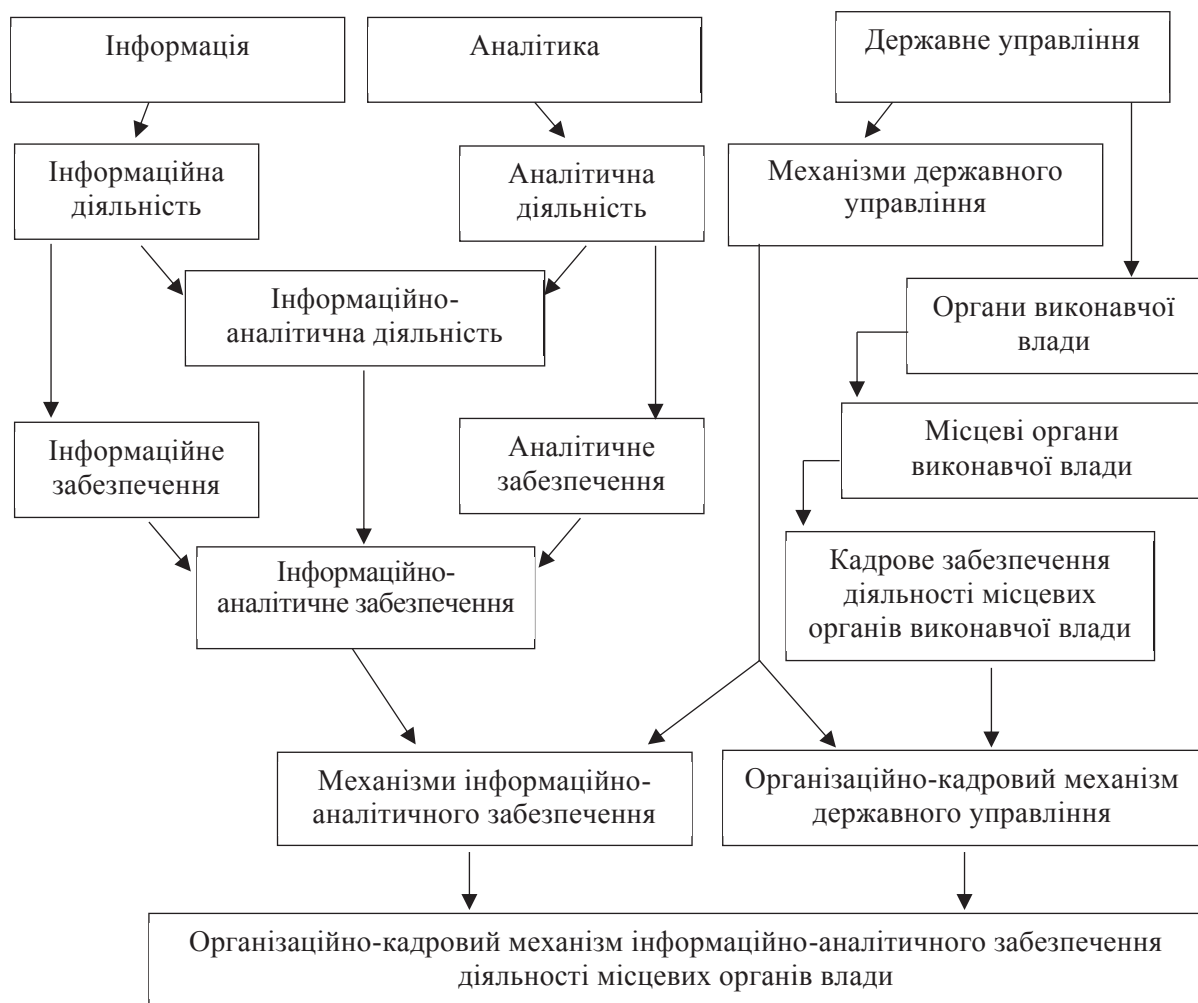

Рис. 2. Концептуальна модель формування організаційно-кадрового механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади

ньо-кваліфікаційних характеристик та навчальних планів) підготовки фахівців вказаного напрямку;

- здійснення підготовки висококваліфікованих кадрів для потреб інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади, що включає в себе вищу освіту, післядипломну освіту, підвищення кваліфікації та самоосвіту державних службовців;

- формування вимог до професії інформаційного аналітика у сфері державного управління, а саме розроблення кваліфікаційних характеристик та створення посадових інструкцій для посад державних службовців, серед основних завдань яких здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення;

- підбір персоналу на заміщення посад інформаційних аналітиків у сфері державного управління.

Узагальнену схему засобів реалізації організаційно-кадрового механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади зображено схематично на рисунку 3.

Висновки з даного дослідження та перспективи подальших розвідок. Отож, на нашу думку, проаналізувавши праці ряду науковців, та дослідивши подані ними тлумачення термінів «механізм держави», «механізм управління», «механізм державного управління», «механізм інформаційного забезпечення», «ме-

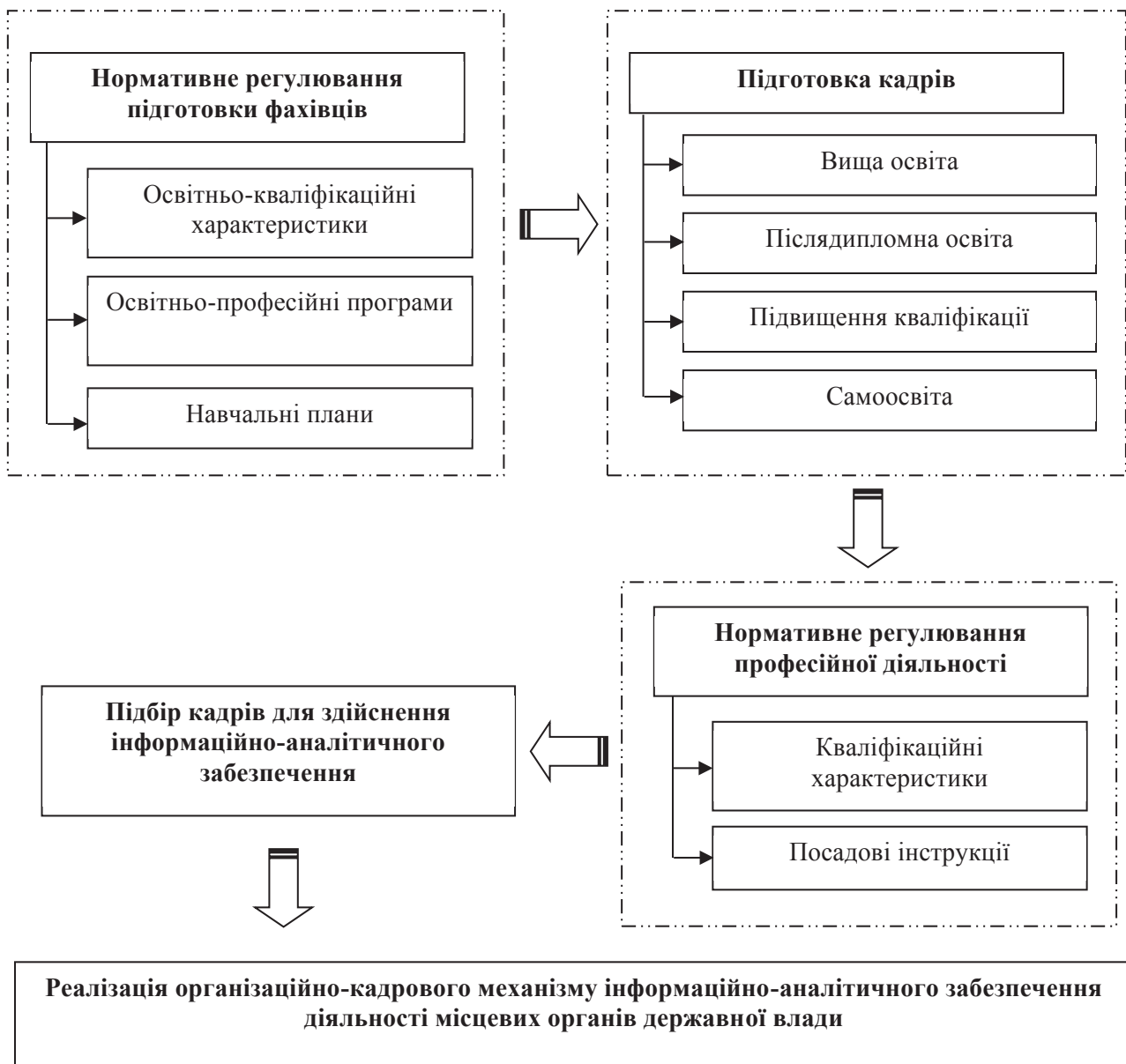

Рис. 3. Засоби реалізації організаційно-кадрового механізму здійснення інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади

ханізм інформаційно-аналітичного забезпечення державного управління», а також складові елементи цих понять, «організаційно-кадровий механізм інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів влади» слід трактувати як систему заходів, засобів, методів, важелів, стимулів, через які органи державної влади здійснюють відповідне кадрове забезпечення функціонування інформаційно-аналітичних підрозділів органів державної влади для реалізації процесів створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони та захисту інформації з метою створення інформаційної основи підготовки, прийняття, реалізації та контролю за виконанням державно-управлінського рішення.

Подальші дослідження планується спрямувати на вивчення сучасного стану організаційно-кадрового механізму інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності місцевих органів державної влади, а також на розроблення пропозицій щодо підвищення ефективності функціонування такого механізму.

Список використаної літератури:

1. Ганцюк Т.Д. До проблеми визначення елементів комплексного механізму державного управління // Державне управління та місцеве самоврядування / Дніпропетровський РІДУ НАДУ при Президентіві України. Вип. 3(22). Дніпропетровськ, 2014. С. 17–26. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dums_2014_3_4.
2. Hantsiuk T. D. Defining Structure of Public Administration Mechanisms: Terminological Aspect // Problems of development modern science: theory and practice: Collection of scientific articles. EDEX, Madrid, España, 2016. P. 242.
3. Рудницька Р.М. Механізми державного управління: сутність і зміст. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2005. 28 с.
4. Мельничук Л.М. Теоретичні засади формування механізмів державного управління. Інвестиції: практика та досвід. № 18, 2015. С. 98–102. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/18_2015/23.pdf.
5. Федорчак О. Класифікація механізмів державного управління. Демократичне врядування: науковий вісник / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України. Л., 2008. Вип. 1. URL: http://www.lvivacademy.com/visnik/fail/O_Fedorchak.pdf.
6. Барташук Т.П. Механізми інформаційного забезпечення зовнішньоекономічної діяльності в умовах сучасної міжнародної конкуренції: дис. ... канд. екон. наук: 08.05.01. К., 2003. 211 с.
7. Карпенко О.В. Функціонально-технологічні механізми інформаційно-аналітичного забезпечення органів державного управління: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. К., 2010. 256 с.
8. Коваль Р.А. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів влади: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02. Х., 2008. 197 с.
9. Сурин А.В. Проблемы подготовки кадров для государственного управления в современную эпоху // Государственное управление в XXI веке: традиции и новации: Матер. 4-й ежегодной междунар. конф. факультета государственного управления МГУ им. М.В. Ломоносова. М., 2006. С. 7.
10. Мирна Н.В. Опрацювання комплексного механізму державної регіональної політики // Державне будівництво: електронне наукове фахове видання. Х.: Харківський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентіві України, 2010. №1. URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2010-1/doc/2/09.pdf>.
11. Дубич К.В. Механізми державного управління системою надання соціальних послуг: дис. ... док. наук з держ. упр.: 25.00.02. К., 2015. 451 с.

Ганцюк Т. Д. Элементный состав комплексного механизма информационно-аналитического обеспечения государственного управления

В статье определены основные составляющие элементы комплексного механизма государственного управления. Обоснована целесообразность выделения среди составляющих комплексного механизма государственного управления организационно-кадрового механизма осуществления информационно-аналитического обеспечения деятельности местных органов власти. На основе проведенного исследования разработана концептуальная модель формирования механизма осуществления информационно-аналитического обеспечения государственного управления.

Ключевые слова: механизм управления, государственное управление, механизм государственного управления, информационно-аналитическое обеспечение, организационно-кадровый механизм информационно-аналитического обеспечения.

Hantsiuk T. D. The elements of public administration information and analytical support integrated mechanisms

This paper defines the main constituent elements of integrated public administration mechanism. The expediency of distinguish the organizational and personnel mechanism of local authorities information and analytical support within the mechanisms of public administration is proved. On the basis of the study, the conceptual model of public administration information and analytical support organizational and personnel mechanism is designed.

Key words: *administration mechanism, public administration, public administration mechanism, information and analytical support, organizational and personnel mechanism of information and analytical support.*